

Web dizajn i programiranje

Prof. dr.sc. Dragutin Kermek
Sveučilište u Zagrebu
Fakultet organizacije i informatike
Pavlinska 2, Varaždin 42000
dkermek@foi.hr

7. dio

HTML jezik

Uvod u jezik HTML. Osnovne HTML oznake. Formatiranje dokumenta.

Formatiranje primjenom kaskadnih stilskih listova.

Tablice. Okviri.

Formulari/forme.

Web dizajn - 2.dio

Alati za sastavljanje sadržaja Web dokumenata i izradu Web aplikacija.

Stil dizajna i razvoj Web mjesta

Osnovni izvori:

<http://www.designofsites.com/>

Van Duyne, D.K., Landay, J.A., Hong, J.I. *The Design of Sites*, Addison-Wesley, 2003.

<http://petervandijck.com/iabook/index.htm>

Van Dijck, P. *Information Architecture for Designers*, Rotovision, 2003

Evolucija Web dizajna

- 1. generacija – glavni cilj bio je prisustvo na webu uz izgradnju web mjesta, a klijenti će sami doći te se uglavnom nije posebna briga posvećivala klijentima pa nisu poznati podaci o načinu izvršavanja web mjesta s perspektive klijenata
- 2. generacija – glavni cilj bilo je oglašavanje da se postoji na webu uz složeni web dizajn kojeg nije bilo jednostavno razumijeti, a sve zbog brzog razvoja uslijed velike konkurencije.
- 3. generacija – web dizajn usmjeren na korisnika/mušteriju/klijenta kako bi se postigla jednostavnost korištenja, zadovoljavajuće performanse, povjerenje i opće zadovoljstvo web mjestom.

Ključni elementi Web dizajna usmjerenog na korisnika

Pristupačnost i korisnost

- Pristupačnost se odnosi na osiguranje ekvivalentnog korisničkog iskustva za osobe s poteškoćama, uključujući osobe koje imaju oštećenja koja proizlaze iz starosne dobi. To znači da takve osobe mogu osjetiti, razumjeti, navigirati i međusobno djelovati s web mjestom i alatima te da mogu jednako doprinijeti bez barijera. Jedan dio pristupačnosti rješava se putem web preglednika i drugih alata (povećanje prikaza, čitači ekrana i sl). Drugi dio rješava se dizajnom sučelja web mjesta (npr. olakšani rad bez korištenja miša)
- Korisnost se odnosi na dizajn proizvoda tako da bude djelotvoran, učinkovit i zadovoljavajući.

<http://www.w3.org/WAI/intro/usable>

Neki principi dizajna

- Ben Shneiderman postavio je 8 zlatnih pravila dizajna sučelja (*Designing the User Interface*, Pearson Education, 2004.):
 - ⇒ teži konzistentnosti
 - ⇒ omogući čestim korisnicima da koriste prečice
 - ⇒ ponudi informativnu povratnu vezu
 - ⇒ dizajniraj dijalog da ima logički slijed od početka do kraja
 - ⇒ ponudi jednostavno rukovanje s pogreškama
 - ⇒ dopusti jednostavno vraćanje akcija
 - ⇒ podrži interno mjesto kontrole (korisnik inicira akcije a ne odgovara na njih)
 - ⇒ smanji punjenje kratkoročne memorije.

<http://faculty.washington.edu/jtenenbg/courses/360/f04/sessions/schneidermanGoldenRules.html>

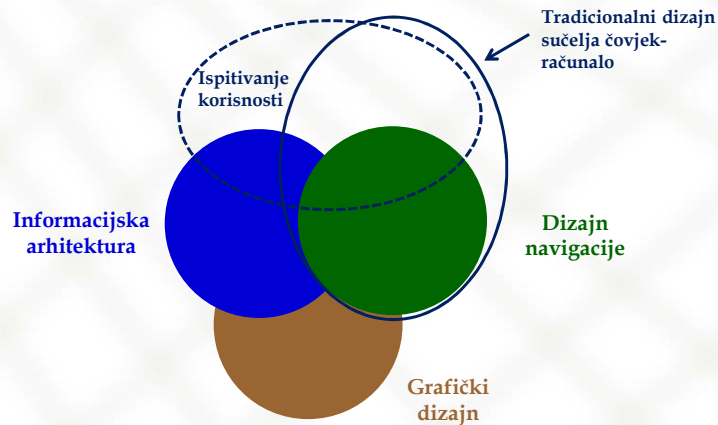
Neki principi dizajna

- Jakob Nielsen postavio je 10 principa za dizajn korisničkog sučelja-heuristika (*Designing the User Interface*, Pearson Education, 2004.):
 - ⇒ vidljivost statusa sustava
 - ⇒ poklapanje između sustava i realnog svijeta
 - ⇒ korisnička kontrola i sloboda
 - ⇒ konzistentnost i norme
 - ⇒ prevencija pogreške
 - ⇒ prepoznavanje umjesto sjećanja
 - ⇒ fleksibilnost i efikasnost korištenja
 - ⇒ estetski i minimalistički dizajn
 - ⇒ pomoći korisniku u prepoznavanju, dijagnosticiranju i oporavku iz pogrešaka
 - ⇒ pomoć i dokumentacija.

http://www.useit.com/papers/heuristic/heuristic_list.html

Preklapanje prostora

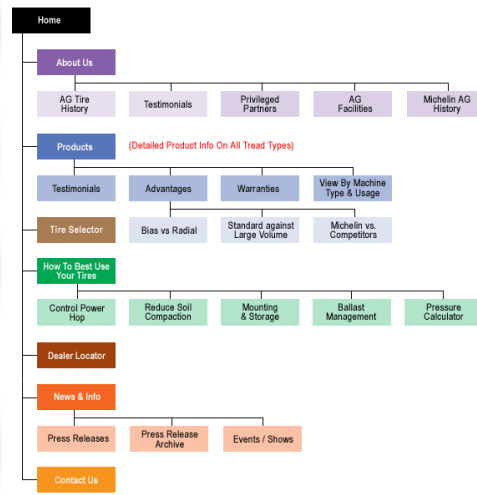

Rane faze dizajna i prototipa

- koriste se 3 dizajnerska pomagala:
 - ⇒ mapa mjesta
 - ⇒ ilustrirani scenarij (storyboard)
 - ⇒ shematski prikazi.

Mapa mjesta

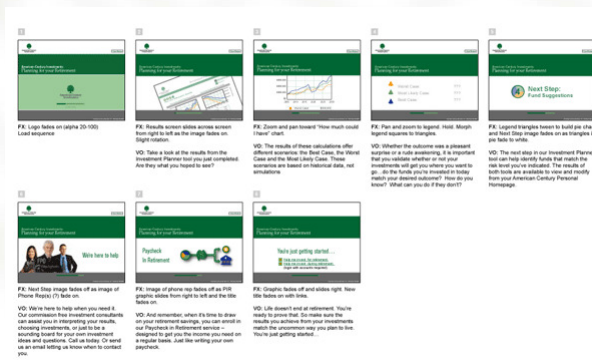
<http://www.michelinag.com/agx/en-US/sitemap/sitemap.jsp>

11

Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Ilustrirani scenarij

<http://www.norberg-ad.com/work/wd/storyboards/storyboard3.gif>

12

Web dizajn i programiranje - FOI
Prof.dr.sc. D.Kermek, Fakultet organizacije i informatike, Varaždin

Uzorci web dizajna

- **Uzorci** prenose poglede na probleme u dizajnu tako da obuhvaćaju suštinu problema i njihovih rješenja u sažetom obliku.
- Oni detaljno opisuju problem, razlog za rješenje, kako primijeniti rješenje i neke od ustupaka u primjeni rješenja.
- Originalno razvijeno od arhitekta Christophera Alexsandra, 1977. godine u knjizi *A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction* (Oxford University Press)

Uzorci web dizajna

- žanr web mjesta
- kreiranje navigacijskog okvira
- kreiranje snažne početne stranice
- pisanje i upravljanje sadržajem
- izgradnja povjerenja i kredibilitnosti
- osnovno e-poslovanje
- napredno e-poslovanje
- pomoć klijentima da završe poslove (zadatke)
- dizajniranje efektivnog izgleda stranice
- stvaranje brzog i relevantnog pretraživanja web mjesta
- stvaranje jednostavne navigacije
- ubrzavanje web mjesta
- mobilni web.

Žanr web mjesta

- osobno e-poslovanje (kupovanje): <http://www.amazon.com>, <http://www.ebay.com>
- mozaične vijesti <http://www.cnn.com>, <http://www.index.hr>
- društvene konferencije: <http://www.facebook.com>, <http://www.tweeter.com>, <http://www.nikonians.org>
- samoposlužna vlast: <http://www.varazdin.hr>, <http://www.graz.at>
- neprofitne organizacije kao mreža pomoći: <http://www.potrosac.hr/>
- samonikla informacijska mjesta: <http://www.acor.org/leukemia>
- web mjesta kompanija: <http://www.ibm.com>, <http://www.nikon.com>
- obrazovni forumi: <http://www.cmu.edu>, <http://www.eth.ch>
- stimulacija umjetnosti i zabave: <http://www.youtube.com>, <http://www.nba.com>
- web aplikacije koje rade: <http://www.njuskalo.hr/>, <http://www.oglasnik.hr>
- rad u intranetu: <http://arka.foi.hr/>,

Kreiranje navigacijskog okvira

- više načina navigacije
- sadržaj koji se može pregledavati
- hijerarhijska organizacija
- organizacija prema zadacima
- abecedna organizacija
- kronološka organizacija
- organizacija prema popularnosti
- stranice za kategorije
- pristupačnost mjesta

Kreiranje snažne početne stranice

- kao portal
- jasni prijedlog funkcije

Pisanje i upravljenje sadržajem

- predlošci stranica
- moduli sadržaja
- glavne vijesti i pohvale
- personalizirani sadržaj
- mjesta za poruke
- pisanje za pretraživače
- stil pisanja u obliku inverzne piramide
- stranice za ispis
- karakteristični html naslovi
- internacionalizirani i lokalizirani sadržaj

Izgradnja povjerenja i kredibilnosti

- prepoznatljivost mjesta
- e-mail pretplate
- praksa poštenih informacija
- politika privatnosti
- o nama
- sigurne veze

Osnovno e-poslovanje

- brzi put do završetka
- pregledni detalji o proizvodu
- košarica
- brzi odabir adrese
- brza metoda odabira prijevoza
- metoda plaćanja
- pregled narudžbe
- potvrda narudžbe i zahvala
- jednostavni povratak

Napredno e-poslovanje

- istaknuti proizvodi
- razni oblici prodaje
- personalizirane preporuke
- društva preporuka
- više odredišta
- pokloni
- praćenje i povijest narudžbi

Pomoć klijentima da završe zadatak

- upute za proces
- prijavjivanje/kreiranje korisničkog računa
- gostujući korisnički račun
- upravljanje korisničkim računom
- stalna sesija korisnika
- iskočni prozori
- ČPP/FAQ
- sadržaju prilagođena pomoć

Dizajniranje efektivnog izgleda stranice

- mrežasti izgled
- jasno područje prvog čitanja (gornji desni ugao)
- proširiva širina ekrana
- fiksna širina ekrana
- konzistentni pomoćni stupci za povezani sadržaj

Stvaranje brzog i relevantnog pretraživanja web mjesta

- uočljiv obrazac za pretraživanje
- organizirani rezultati pretraživanja

Stvaranje jednostavne navigacije

- unificirane hijerarhija pregledavanja
- navigacijske trake
- kartični stupci
- akcijski gumbi
- naglašeni akcijski gumbi
- ugrađene veze
- vanjske veze
- opisni nazivi dugih veza
- očite veze
- prepoznatljiv jezik
- preveniranje pogrešaka
- smislene poruke za pogreške
- stranica ne postoji

Ubrzavanje web mjesta

- mali broj datoteka
- slike koje se brzo preuzimaju
- odvojene tablice
- snaga html-a
- ponovno korištene slike

Mobilni web

- podešavanje veličini ekrana mobilnog uređaja
- ulazne kontrole mobilnog uređaja
- usluge temeljene na lokaciji

Korištena i dodatna literatura

- ⇒ <http://www.w3.org/DesignIssues/>
- ⇒ <http://www.w3.org/TR/WCAG20/>
- ⇒ <http://www.websitearchitecture.co.uk/design-principles/>
- ⇒ <http://www.jjg.net/ia/visvocab/>
- ⇒ <http://www.w3.org/WAI/intro/usable>

